

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	10 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a déltől és
éjszakai napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kóriratok visszavételére
vagy megöröklésére nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Égész évi ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 28.

A király a törvényhozókhöz.

Ritkán várta nagyobb érdeklődéssel az ország népe az országgyűlést megnyitó királyi trónbeszédet, mint most.

A régi korhadat rendszer, mely csaknem egy negyedszázadig tartotta kényuralomban Magyarország népeit, a Tisza-lex-szel és Bánffy bukásával véget ért. A mi még megmaradt belőle, azt is elseperte a tiszta választásoknak első vihara.

De mindez ideig tájékozatlan volt az ország az iránt, milyen lesz az új korszak, mely tulajdonképpen a mai nappal vette kezdetét.

A szabadelvű párt, mely a választásokon nagy többséghez jutott, program nélkül ment a választásokba. Jelöltjeinek 99 százaléka program helyett Széll nevére esküdt, Tisza a régi, magát tökéletesen lejárt osztály liberális zász-laját tüzte ki, Károlyi Sándor pedig az agrár-programot. Széll pedig merészen utazott a Scylla és Charibdis között, — de programot ő sem adott.

Az új rendszer programja ma hangzott el az apostoli király jószágos ajkairól.

Ezt a programot kétségkívül nagy megnyugvással fogadja minden hű alattvalója.

Nem az a száraz hirdetési tábla volt ez, a melyet öt év előtt Bánffy adott a király szájába.

Új jelszavak, új irány dominál ebben a programban minden vonalon.

A kiegyezést nem akarja tovább is ideiglenes formulákkal foldozgatni, hanem törvényszerű állandó megoldást ígér igazságos és méltányos alapon.

A belügyi politikának a trónbeszéd szerint a konzervatív és agrár irány az alapja. A radikális jelszavak eltűntek a trónbeszédből, — radikális irányu liberális politikát nem lehet tehát tovább folytatni a király nevében.

A katolikus autonómiának olyan megoldását helyezi kilátásba, a mely köz-megnyugvást fog kelteni s ígéri a kath. lelkészek kongruájának — a főpapság közreműködése mellett — végleges rendezését.

A véderő fejlesztésére mint mindenkor, most is sulyt helyez a trónbeszéd, de immár helyet talál abban a katonai büntető törvény revíziója is.

Sok helyen meglepetést fog kelteni, de ugyszólván mindenütt nagy megnyugvással fogják fogadni, hogy belekerült a királyi trónbeszédbe az agrár-program elég bő körvonalakban, sőt jutott benne hely a szociális reformok számára is.

Az egyes tárczák kereteiben sok üdvös reformot ígér a trónbeszéd — utaljuk az

olvasót a király szavaira — de kiemeljük itt még a közigazgatás mizériáinak a legfelsőbb helyről megígért orvoslását s a közigazgatási reformnak hivatalos bejelentését.

Új irány, új szellem árad felénk a trónbeszédből. Legyen melegen köszöntve mindenként által s adja Isten, hogy a király és a törvényhozásnak ez irányban való működése a király szavai szerint nemzedékek boldogságára, a népek szellemi és gazdasági megerősödésére és jólétére vezessen!

Az országgyűlés megnyitása.

Budapest, október 28.

Ma délben folyt le a budai királyi várban az országgyűlés új ciklusának ünnepélyes megnyitása a szokásos szertartások mellett. A főrendek és képviselők nagy számban hajtatnak fel a királyi várba a trónbeszéd meghallgatására.

A pesti oldalon, a Ferencz József-téren és a lánczhidnál, a budai részen pedig a várpalotáig vezető egész uton nagy számú közönség nézte a fényes diszmagyarba öltözött törvényhozók felvonulását. Feltűnést keltettek a főpapok, de különösen *Vasary* és *Schlauch* bibornokok, a kiknek kocsijai előtt lovasrendőrök vágattak. A két bibornokot a várpalota őrsége az őket megillető tisztelgésekkel fogadta.

Az ünnepi aktust megelőzőleg nagymise volt a várkapornában, amelyet *Vasary* Kolos hercegprimás celebrált, *Kohl* Medárd püspök és *Várossy* Gyula praelátus, szemináriumi igazgató segédlete mellett. Ő Felső az oratóriumban foglalt helyet, amely alatt *Pellet* József püspök állott az apostoli kereszttel. Jelen voltak az ország főméltóságai és a két ház tagjai közül számosan.

A mise után ő Felső a belső termekbe vonult vissza, míg az egyházi és világi méltóságok és az országgyűlés mindkét házának tagjai a nagyteremben gyülekeztek.

Röviddel déli 12 óra előtt *Bánffy* Dezső báró m. kir. főudvarmester jelentést tett ő Felsőnek, mire a király, ki előtt a zászlós-urak, a hercegprimás, *Schlauch* bibornok, a kabinet tagjai, a m. kir. főudvarmester, *Széchenyi* Gyula gróf, mint m. kir. főlovászmester a kivont királyi karddal és az apostoli keresztet vivő *Pellet* püspök haladtak, *Andrássy* Aladár gróf. m. kir. főkamara, *Pálffy* Andor gróf, m. kir. testőrkapitány és *Paar* gróf lovassági tábornok, ő Felső. főhadsegéde által kísérve megjelent a várpalota nagytermében.

E perczben a 69. gyalogezrednek a várudvarán felállított diszszázlójára megadta a tisztelgést és a katonazene rázendítette a himnuszot.

A király a trónra lépve leült, feltette kalpagját s az országgyűlés köréje sereglett tagjainak feszült figyelme közt a következő trónbeszédet olvasta fel:

A trónbeszéd.

Tisztelt Urak! Főrendek és Képviselők!
Kedvelt Hiveink!

Bizalommal és reménnyel üdvözöljük Önöket ezen országgyűlés kezdetén.

Nagyfontosságú kérdések megoldására vannak Önök hivatva.

A közéletnek majdnem minden ágába mélyen beható törvényhozási intézkedések lesznek még szükségesek, hogy kedvelt Magyarországnak a szellemi és anyagi fejlődés és felvirágzás azon fokát érje el, amelyre emelni atyai szívünk egész melegével óhajtjuk.

Az elintézésre váró feladatok között előtérbe lép a gazdasági helyzet nagyjelentőségű kérdése.

A lefolyt országgyűlés a magyar koronám országai és többi királyságaim és országaim között fennforgó kereskedelmi ügyeket ideiglenes alapon szabályozta.

Ezek az ügyek azon mélyreható fontosságnál fogva, amelylyel az ország egész gazdasági életére nézve bírnak, az 1867. XII. t.-cz. szellemében állandóbb rendezést igényelnek a gazdasági érdekeknek igazságos és méltányos kölcsönös kiegyenlítése alapján.

A gazdasági viszonyokra döntő jelentőséggel bíró nemzetközi kereskedelmi szerződések előkészítése céljából mindenekelőtt az 1899. XXX. t.-cz. értelmében az általános vámtarifának újból való megállapítása szükséges, a mely a termelés minden ágát, a földmívelési és az ipari érdekeket egyaránt és összhangban van hivatva védeni.

Gondoskodásunk tárgyát fogja képezni a Horvát-Szlavonországgal az 1868. XXX. t.-czikk értelmében létesítendő pénzügyi egyezmény.

Az igazság és a méltányosság alapján és kölcsönös jóakarattal sikerülni fog ezt a kérdést is megnyugvásra megoldani.

Ezen országgyűlésnek nagyfontosságú feladatát fogja képezni a védrendszer keretében az ujonczjutalék megállapítása, mivel az erről szóló törvény hatályát veszti.

Egy állam sem mellőzheti a véderéről való gondoskodást. Mert az állam biztonságának és állásának legnagyobb biztosítéka saját erejében fekszik.

Hazafiságuk és bölcsességük meg fogja találni az utat, amely az ország anyagi erejének arányában kellő hatálylyal biztosítsa ezeket a nagy állami érdekeket.

A múlt országgyűlésen a közigazgatás javítása érdekében alkotott törvények kijelölték a további alkotások irányát és módszerét.

A vármegyék pénztári és számvévi teendőinek ellátásáról szóló törvényjavaslat előfeltétele annak, hogy a közszolgáltatások az adózók érdekében egységessé és egyszerűbbé tétessenek.

A bevándorlás és a kivándorlás ügyének szabályozása el nem odázható többé;

ezzel kapcsolatosan az ország határszélein állami rendőrség megalkotása válik szükségessé.

Az új országgyűlés egyik kimagasló feladata lesz a közigazgatás egész területén egységes alapelveken nyugvó összehangzott és fokozatosan létesítendő reformnak megalkotása.

Ez a nagyjelentőségű alkotás mélyen fogja érinteni az egész törvényhatósági és községi szervezetet és a gyámsági és fegyelmi ügyet.

A reformnak azon alapeszméből kell kiindulni, hogy egyfelől a törvényekben lefektetett állami akarat hatályosan érvényesülhessen, másfelől ezen kereten belül életerős törvényhatósági és községi önkormányzat szerveztessék, a mely egyúttal a közigazgatásnak éber ellenőrzését is teljesítse.

Ehhez a végrehajtó szervek egyéni felelősségének kidomborításával megalkotandó szolgálati szabályzat fog csatlakozni.

Az egyenes adók rendszerének átalakítását méltán várja az ország.

Ezen reform célja az adózási ügyek egységes és igazságos alapokra helyezése.

Kiterjesztendő lesz a reform az adóügyi anyagi részén túl az adókezelésre, sőt a pénzügyi közigazgatás mai szervezetének megfelelő módosítására is.

Ipari termelésünk egyik kimagasló ágának, a bányászatnak viszonyait a bányatörvényjavaslat lesz hivatva modern alapokra fektetni.

A valutarendezési művelet végbefejezése céljából a szükséges előterjesztések kellő időben meg fognak tétetni.

Kormányunk ezután is készségesen fog közreműködni, hogy a magyarországi kath. egyház önkormányzata szervezésének kérdése oly megoldást nyerjen, a mely alkalmas e nagyfontosságú intézményt közmegegyezéssel létesíteni.

A lelkeszi jövedelem kiegészítésének kérdése az 1898. XIV. t.-cz. után a mindkét szertartású katolikus lelkeszek kongruájá-

nak rendezésével, a fő papság közreműködése mellett végleges megoldást fog nyerni.

A közoktatás és a közművelődés egész vonalán a belterjes munkálkodást biztosító intézkedések egész sorozata van célba véve, a melyek különösen a jogi oktatás és a népoktatás területén fogják Önöknek közreműködését igénybe venni.

A mezőgazdaság és az ipar és kereskedelem kedvezőtlen helyzete uralkodói gondjaink egyik legfőbbikét képezi. Kormányunk teljes tudatában van feladata súlyának és tudatában van annak is, hogy a gazdasági helyzet megjavításának munkájához az igazgatás minden ágának egyaránt hozzá kell járulni.

A nemzeti termelést és a nemzeti munkát minden irányban és összhangban támogatni, a magán tevékenységet az állam pénzügyi erejéhez mért gyümölcsöző beruházásokkal elősegíteni, a természetes vízi utakat fejleszteni és a mesterséges vízi utakat megteremteni, a földmívelési és ipari terményeink számára a belpiacot fejleszteni, a külpiacokat pedig a fokozódó verseny mellett megtartani és újakat szerezni, a szövetkezeti ügyet gondozni a közel jövő gazdasági feladatát fogja képezni.

A mi különösen a földművelést illeti, a több irányban célba vett törvényhozási intézkedések közül kiemeljük a mezőgazdasági szakképviselet, a telepítés és az okoszerű feldarabolás ügyének gyökeres rendezését.

Az ipar és kereskedelem terén pedig a forgalom emelése és olcsóbbá tétele és a vasuti és hajózási közlekedés fejlesztése céljából fontos intézkedések vannak kilátásba véve.

A budapesti kereskedelmi kikötő megteremtésének előmunkálatai folynak.

A helyi vasutakra vonatkozó törvényjavaslat ez ügynek szilárdabb alapot és egészségesebb fejlődést van hivatva biztosítani.

Az ipartörvény tervbe vett módosítása a kisiparosoknál a testületi erő, a szakké-

szültség és a versenyképesség emelését célozza.

A szociális reformok folytatásaképpen többek között a munkás baleset-biztosítás kérdésének megoldása van célba véve.

Intézkedéseket igényel a házalási és vásárlás rendezése, a tisztességtelen verseny kérdése és a mértékűgy államosítása.

Mindezekben a törekvés: a nemzet gazdasági és társadalmi erőinek oltalma és egységes fejlesztése.

Az igazságügy terén a szóbeliség és közvelenség elvein alapuló teljes perrendtartás megalkotása már legközelebb igénybe fogja venni az Önök munkásságát.

Ehhez csatlakoznak a büntető törvények módosításáról, a telekkönyvek rendezésének gyorsításáról és a telekkönyvi jog újabb szabályozásáról való intézkedések.

Addig is, míg az általános polgári törvénykönyv megalkotása és a kereskedelmi törvény módosítása, a tervszerűen előrehaladt előmunkálatok alapján megvalósítható lesz, megelőzőleg szükségessé válik a gazdasági élet némely viszonyainak szabályozása.

Remélhető, hogy a modern jogtudomány magaslatán álló új katonai büntető perrendtartás, a mely a dolog természetéből folyó nehézségek miatt eddig nem jöhetett létre, a jelen országgyűlés alatt előterjeszhető lesz.

Gondoskodásunk tárgyát fogja még képezni az állami tisztviselők helyzetének javítása.

Kormányunk erre nézve már közelebbi törvényjavaslatot fog előterjeszteni, a mely alkalmas lesz arra, hogy a jogos igények kielégítésével az állam pénzügyi erejéhez képest a legkisebb fizetéssel ellátott hivatalnoki osztályán kezdve a fizetés megjavítás fokozatos keresztülvitelét biztosítsa.

Uraim! Főrendek és Képviselők!

Nagyok az önök előtt álló feladatok.

A magyar állam kiépítésének és megerősítésének munkája nem enged szünetelést és nem tűr megszakítást.

Hazafiságukba és bölcsességükbe vetjük bizalmunkat, hogy lankadatlan kitartással gyümölcsöző munkát fognak végezni.

A „TISZANTUL“ TARCZÁJA.

Vázlatok.

1. Hűség.

— Dánból. —

Írta: Ewald Károly.

A kis Gita mindössze öt éves és máris van vőlegénye. Az a kis férfigyermek, akit szerelme tárgyául választott, a mosónőnek négy éves fiacskája. Gyuri különben derék, kedves kis ficzkó, és fitos orra tisztaságát nem tekinti szükséges föltételnek ahhoz, hogy egy hasonló hátránnyal bíró leánynak udvaroljon. Mint-hogy mindkettejüknek egy és ugyanazon külső hibájuk volt, ebben a tekintetben nem igen vethettek egymásnak valamit a szemére.

Gita leszalad a mosófiához föl vezet a nagy ebédlőbe, a melynek egyik ablakmélyedésében vőlegényével tetszése szerint elszórakozhatik. Gyorsan előhurcolják a kis széket, fölkapaszkodnak reá és rákönyökölnek az ablakdeszkára. Gita rögtön megadja a társalgás tónusát és szapora szavakban visszaköveteli képeskönyvét, amely egyébként a legbecsesebb tulajdona.

De Gyuri nemsokára megunja a bitorlási dicsőséget és férfias határozottsággal kijelenti, hogy haza akar menni. Gita erre egész nőies varázsát latba veti, de hiába. Gyuri távozni akar, még pedig azonnal. A kis leány elhagyatottságában bejön hozzám és sirva panasolja:

— Papa . . . hát Gyurinak nem kell nálam maradni, hisz ő az én vőlegényem?

— Persze, hogy itt kell maradnia — vigasztalom a kicsikét — csakhogy . . .

— De papa . . . Gyuri nem akar itt maradni . . . le akar menni a mamájához.

Erre Gita megint sirni kezd. Fölkapom a térdemre, az ölembe ültetem és megkíséreltem a szerelem labirintusában egy pár utbaigazitással tájékoztatni.

— Te nagyon ostobán csinálod a dolgot, kis Gítácskám, — szólok hozzá — a férfiakkal másképpen kell elbánni. Ha megkéri őket, hogy maradjanak, akkor menni akarnak. Ha pedig kidobják őket az ajtón, ugy több mint bizonyos, hogy visszatérnek. Menj tehát be Gyurihoz és mondd meg neki: »Menj csak Isten hírével. Majd találok én magamnak egy másik vőlegényt.« — Majd meg fogod látni, hogy ez használni fog!

A kis Gita okos és eszes asszonyféle teremtés. Nagy szemével erősen reám néz, azzal kimegy a szobából, megtörli könyves szeméit és hozzálát megtörli munkájához. Utána tekintek és meggyőződöm róla, hogy utasításaim értelmében cselekszik.

— Menj, hordd el magad, te mamlasz! — szól a fiúhoz. A papa azt mondta, hogy kapok én más vőlegényt is.

Gyuri meglepetten néz reá. Nem tudja, hogy mit jelentsen ez a változás. Alig van ideje fontolóra venni a dolgot, Gita máris kivezeti a folyosóra és le akarja tuszkolni a lépcsőn. Majd

beszalad hozzám, megfogja a kezemet és várakozásteljesen néz a szemembe.

— Papa, mondd vissza fog most jönni? Bemegyünk az ebédlőbe és az ablakon át kinézzünk az udvarra. Nem is kell sokáig várakoznunk. Gyuri föltipeg a lépcsőn, benyit a szobába és ujját a szájában tartva szólni kezd.

— Gi . . . ta! — Gita!

A kis leány arcára nézek, de nem látom rajta a boldogság sugárzását.

— Papa, — fordul hozzám — nekem nem kell már a Gyuri. Nekem az a másik vőlegény kell!

Tekintete olyan különös. Szinte nem is tudom kifejezni, hogy milyen.

Ilyen minden nő öt és negyven év közt.

2. Az impresszárió.

— Hollandból. —

Írta: Multatuli.

Egy elegánsan öltözött uriember sétált a csatorna partján. Nagyon meglegedettnek látszott és az ujjain levő vastag aranygyűrűkkel játszadozott. »Üzleti dolog« miatt járt a városban.

Előtte egy asszony haladt, aki egy gyermeket vezetett a kezénél. Egyszerre csak a gyermek hogy-hogynem beleesett a vízbe. Az anya felsikoltott . . . utána ugrott és megmentette a gyermeket.

Az üzleti dolgok iránt érdeklődő ur ezt látta, elővette a jegyzőkönyvét és valamit írni kezdett a fehér papírlapra.

Bizalmunkat fejezzük e mellett a nemzet józan felfogásába, a mely felismeri, hogy a törvény csak oltalmat nyújt és biztosítékot szerez és tudja, hogy még a legüdvösebb kormányzati és törvényhozási intézkedések is magukban csak előmozdítják, de meg nem teremthetik a népek szellemi és gazdasági megerősödését és jólétét.

A nemzetnek magának kell ezeket a javakat kitaró egyéni munkával és hazafias és egészséges közszellemmel megszerezni.

Ha a társadalmat ez a tudat hatja át és ez a törekvés vezet, akkor az ország képes és elég erős is lesz arra, hogy azt a hivatását betölthesse, a melyet történelmi hagyományai és nemzeti nagy céljai előírnak.

A szövetségeseinkkel való benső egyetértés és az összes hatalmakkal való állandó barátságos jó viszony remélünk engedi, hogy a béke áldásait a gondviselés sem fogja tőlünk megvonni.

Uram! Főrendek és Képviselők!

A munka terhe alatt adjon erőt az a tudat, hogy nemzedékek boldogsága van Önök kezébe letéve és a nemzet ügyének szentelt czéltudatos és önfeláldozó munkát a jövő nemzedékek hálája jutalmazza meg.

Isten áldását kérjük Önök működésére: kitartást és sikert kívánunk munkáikhoz abban az új házban is, a melyet az évezredes Magyarország ősi alkotmányának dicsőségére és maradandó jelképére emelt magának.

Ezzel biztosítva Önöket királyi kegyelmünkről, az országgyűlést megnyitottunk nyilvánítjuk.

A király mindvégig tiszta, átható hangon olvasta a beszédet, melynek befejeztével a főrendek és képviselők harsány éljenzésben törtek ki. Ezután a király felkelt a trónról, levette kalpagját és kíséretével visszavonult termeibe.

A nagy díszben felvonuló főrendeket és képviselőket jövet és menet mindenütt a kíváncsiak nagy tömege nézte.

A szentesi pótválasztás.

Szentesen vasárnap volt a pótválasztás Molnár Jenő Ugron-párti és Tasnády Antal Kossuth-párti jelölt közt s Molnár Jenő győzelmével végződött. Molnár Jenőt, akinek az általános választáson néhány szavazata hiányzott az abszolút többséghez, most 120 szótöbbséggel választották képviselővé. A választás lefolyásáról a következőket jelentik:

A választás reggel 9 órakor kezdődött. Választási elnökök voltak: Burján Lajos és Szánthó Lajos. A szavazást a Molnár-párt kezdte meg. 10 óráig szavaztak Molnárra 120-an, Tasnádyra 120-an. 12 órakor Molnárnak 314, Tasnádynak 252 szavazata volt. Délután 4 órakor: Molnár 563, Tasnády 550 szavazatot kapott. Este 7 órakor Tasnádynak 740, Molnárnak 707 szavazata volt. Este 9 órakor a szavazatok aránya ez volt: Molnár 819, Tasnády 812.

Ejfélikor a M. Tav. Irodához érkezett távirat ezt jelentette:

Ejjel 11 órakor Tasnádynak 830, Molnárnak 845 szavazata volt. Az első küldöttségél a záróra 8 órakor végződött. Burján Lajos a szavazatszedő küldöttségi elnöknek a jogkörébe avatkozott s ezért Szánthó Lajos küldöttségi elnök lemondott s a szavazóhelyiséget elhagyta.

Ejféltőlán félkettőkor Szentesről ezt jelentették nekünk:

A választás éjjel félegy órakor végződött. Molnár Jenőt 120 szótöbbséggel képviselővé választották.

Most már ezen pótválasztással az egész országban véget érven a választások, azok végeredményét a következőkben foglaljuk össze:

Szabadelvű párti	— 277.
Kossuth-párti	— 80.
Néppárti	— 25.
Ugron-párti	— 12.
Szászok	— 11.
Pártonkívüli	— 2.
Nemzetiségi	— 5.
Demokrata	— 1.

Összesen — 414.

Werner mandátuma.

Werner Gyulának, a magyar-igeni kerület országgyűlési képviselőjének mandátumát azon az alapon támadták meg, hogy Werner a választók névjegyzékébe felvéve nincs. A mint bennünket értesítenek, Werner Gyula Budapesten és azonkívül egy vidéki helyen is adófizető.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 28.

A mai ülés rövid, de annál szinesebb volt. A várpalotából, a trónbeszéd meghallgatásáról a képviselők egyenesen a házba hajtottak, hogy az 1 órakor kezdődő ülésen részt vegyenek. Ennél fogva tehát a kormánypárt és a néppárt diszmagyarban és katonai uniformisban jelent meg, míg a függetlenségi párt, mely nem ment a várba, utcai ruhájával tüntetőleg különvált a mentés és kócsagtollas, kardos csoportoktól.

A kormány tagjai is diszmagyarban jelentek meg, csak Széll Kálmán miniszterelnök öltözött át fekete szalonba. A diszruhák közt sok honvéd és huszártiszti uniformis van. Batthyányi Tivadar gróf sorhajó-hadnagyi egyenruhában keltett fölűnést.

Fabiny Teofil korelnök megnyitván az ülést egy fiatal honvédtiszt, Baross János korjegyző felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, melyet hitelesítenek.

Ezután Széll Kálmán miniszterelnök átadja a trónbeszédet, amelynek felolvasása után az ülés véget ért.

A főrendház tagjai szintén összegyűltek fél 2 órakor, de itt is csak a trónbeszédet olvasták fel.

Harcok a jogakadémián.

A Szabadság f. okt. hó 27-iki számában a fenti czim alatt velem is, mint az ifjusági közgyűlés által választott négyes bizottság előadó-jával foglalkozni kegyeskedik. Mielőtt közleményét érdeme szerint méltatnám, idézem a reám vonatkozó részt.

„Mikor arra került a sor, hogy a bizottság működéséről beszámoljon, a bizottság előadója négy ülésen keresztül a leghihetlenebb szószaporitással fárasztotta a kör türelmét és botránkoztatva meg a kör józanul gondolkozó tagjait. A mai ülésen az előadó rátér a felekezeti kérdésre és jámboran kijelenti, hogy ő hajlandó a zsidót is Isten képeére teremtett lénynek tekinteni stb.»

Az idézettekre és általában a Szabadság egész közleményére a következőket jegyzem meg:

Az igaz, hogy négy ülésen keresztül beszéltem és miután zsákban macskát árulni nem szoktam, azt is megmondom, hogy ezt miért tettem. Társaim megbizásából azért, hogy a választásban győztes párt gyámoltalanságát és a vezetőségnek ezen párt támogatása mellett a vezetésre való képtelenségét beigazoljam. Szoros összetartásunkkal ez fényesen sikerült is és ha czélunkat most nem értük volna el, elértük volna később, mert addig sem az én előadói jelentésemnek, sem a többek által tervezett interpellációk tömegének és a jegyzőkönyvi vitáknak végük nem lett volna. No de jobb így! Amit akartunk, az bekövetkezett: az elnök fő- és aljegyzőivel együtt kénytelen volt tisztétől megválni. Csak ezt és semmi egyebet nem akartunk; nem akartuk tehát a felekezeti békét sem feladni. Ha felekezetiességről szó eshetik, úgy ezzel csakis az ellenpárt vádolható. Ez a most már megbukott párt már megalakulásakor magán viselte a vallási csoportosulás jellegét. Mondhatuk mi, hogy nem vagyunk antiszemiták, bizonyíthattuk mi akárhogyan a Molnár Kálmán elnökségre való rátermettségét: nem jött a mi pártunkba egy fia zsidó sem, mert már előre ki volt adva a jelszó: »Zsidók együtt legyünk, buktassuk meg Molnárt, mert ez sötétlelkű néppárti, bigott katolikus, aki még az óralánczán is keresztet visel joujou gyanánt!« Ok váltak ki, ők kezdték alaptalan gyanúsításaikkal felszínre hozni a felekezeti kérdéseket. Nem állottak félre, vagy nem vegyültek közénk akkor sem, mikor Molnár Kálmán kijelentette, hogy ő nem néppárti; bár — nagyon helyesen — hozzá tette azt is, hogy nem azért tiltakozik, mintha szégyennek tartaná, ha valaki néppárti.

Ezek után azt kívánja tőlünk a Szabadság, hogy nyugodjunk meg az ily módon kivívott választási eredményben? Ha ezt tesszük, ezáltal elismerjük az antikeresztény zsidócsoportosulás jogosultságát. Es amikor most a választásban győztes pártot megbuktattuk, benne egy zsidófelekezeti pártot buktattunk meg igen helyesen, mert ha bűn keresztény alapon szervezni egy pártot, épen olyan bűn a zsidó alapon való kiválás.

A szabadság tudósítója kiragad egy elferdített idézetet beszédemből az én felekezeti elfogultságom jellemzésére. Hogy én mit mondtam, azt én tudom legjobban és határozottan kijelentem, hogy a mit a Szabadság czítál,

— Asszonyom, megengedi, hogy neve után tudakozódjam és megkérdejem lakása czimét?

— A gyermekem, a gyermekem! Megmentettem a gyermekemet!

— Ugy van asszonyom, de engedje, hogy ..

— Megmentettem a gyermekemet! — Ismételte egyre az anya, aki sehogy sem tudta megérteni, hogy valaki más iránt is érdeklődhetnének, mint a gyermeke iránt.

— Ah, ezzel az asszonnyal nem lehet boldogulni — mormogott a kíváncsi férfiú. — Hallja-e barátom, ha holnapig tudomásomra adja ennek az asszonynak a nevét és czimét, jó borraivalót kap majd.

Az idegen ur egy mögötte álló suhanczhoz intézte szavait és másnap már meg is tudta azt, amire olyan kíváncsi volt. Elment az asszony lakására és így kezdte beszédét:

— Asszonyom, tegnap olyan szerencsés voltam, hogy jelen lehettem a mikor ..

— Oh ön ott volt uram? Látta? Én bizony sem nem láttam, sem nem hallottam, csak utána vettem magam ..

— De mégis asszonyom. Én hallottam ..

— Hallotta?

— Igen, asszonyom én hallottam az ön ..

— Ugyan mit?

— Az ön drámai fölkiállításait és most azért jöttem, hogy színházamhoz szerződtessem. Szegény anya!

Az »üzleti dolgok« iránt érdeklődő nem volt senki más, mint egy impresszárió, aki színpadi starok után törte magát. A neve: Közönség.

azt egy nem mondtam. A világosság kedvéért álljon itt beszédem illető része: »Az ellenpárt nem szűnik meg minket felekezetieskedéssel vádolni és miután véletlenségből a négyes bizottság mindegyik tagja a Molnár-pártból került ki, azt hiszik, hogy minket bizottsági működésünkben is ilyen szempontok vezéreltek. Ezért szükségesnek tartom a négyes bizottság nézetét e tekintetben röviden kifejteni. A mi vallásunk a szeretet vallása, Ez a vallás nem ad felekezeti jelszavakat hívei kezébe, hanem azt mondja: »Szeresd felebarátodat, mint te magadat!« és ha azt kérdezzük, hogy ki a mi felebarátunk? azt a feleletet kapjuk: »Minden ember, aki Isten képére és hasonlatosságára van teremtve« — tehát a zsidó is, mert mi a zsidót is Isten képére és hasonlatosságára teremtettük tartjuk. Meg vagyunk arról győződve, hogy a zsidók hazánk édes gyermekeivé lettek és annak hasznára fognak válni. Hogy eddig hazánk iránti szeretetüket spontán ki nem nyilváníthatták, annak oka legfeljebb az lehet, hogy erre feltűnő alkalom, mióta őket testvéri szívünkbe fogadtuk, nem kínálkozt; hogy most más, békés időköt élünk. De már most is köszönhetünk annyit izraelita honfitársainknak, hogy a renyhe, ősi népséget élémesebb észjárásunkkal sok helyen kiugrasztották ősi vaczkából és fülébe dörögték: ember! előneveddel ma már meg nem élsz, üzleti szellem kell már a mai világban. Köszönettel tartozunk tehát a zsidóságnak már csak azért is, hogy mikor ők magyarokká lettek, akkor minket megtanítottak zsidóvá lenni; — anélkül természetesen, hogy ezáltal mi ősi virtusainkból veszítettünk volna. És ha van még közöttünk valami válaszfal, ez is el fog tűnni, ha a zsidóság egész tömegében magáévá teszi a mi faji érdemeinket.« Azt nem vonom kétségbe, hogy az intelligens zsidóság már magáévá tette. Azt hiszem, ez elég megnyugtató felfogás!

Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy beszédemmel nem botránkoztattam és untattam a kör józan tagjait, mert az ilyen tagok mind mellettünk állottak és engem, szerénységgel nélkül mondhatom, élvezettel hallgattak.

Ezt is mondja még a »Szabadság«: A kisebbségben maradt párt bukott jelöltjével élén (és ezt ritkítva szedi) a legmesszebb menő eszközöket felhasználta« stb. Erre csak azt jegyzem meg, hogy Molnár Kálmán nem állott élünkön, hanem bosszu és érdek nélkül velünk egy sorban vívott becsületet harcot. Különben Molnár nem szorul védelmemre.

Még csak azt kívánom megjegyezni, hogy a volt elnök, — a kit a kötelességét nem teljesítő és vallásunkat sérteni akaró főjegyző — (A sérteni akarást igazolja az, hogy mikor szavainak általa szándékolt értelmére vonatkozólag magyarázatot kértünk, ő ezt megtagadta) — és őt cserbenhagyó pártja meggyőzték a mi igazságainkról — ma már szívvel, lélekkel a mi emberünk s belátta, hogy ő csak eszköz volt mások kezében.

Udvözlöjünk a tehetséges és most már rokonszenves újul körünkben.

Azzal fejezem be soraimat, hogy a béke teljes helyreállítására adjon Isten erőt, szeretett új elnök-jelöltünknek: Jancsovics Jenőnek.

Pongrácz Aladár.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

A városi tisztviselők nyugdíja.

— Bizottsági ülés. —

Nagyvárad város nyugdíjszabályzatának revízióját már régen sürgetik egyes tekintélyes törvényhatósági bizottsági tagok.

Két körülmény sarkalta különösen a revíziót. Az egyik az, hogy évről-évre mindjobban növekszik az a nagy összeg, mivel a város házipénztárának hozzá kell járulni a nyugdíjalap kiadásainak fedezéséhez. A másik körülmény az volt, hogy valamiképpen rendezzék az olyan városi alkalmazottak ügyét, akik nyugdíjjogosultak ugyan, de a polgármester saját kénye-kedve szerint veszi fel és bocsátja el őket minden fegyelmi vizsgálat megejtése nélkül.

Ezekon kívül még több, látszólag kisebb, de a nyugdíjalap kiadásaira nagyjelentőségű kérdést kellett a nyugdíjszabályzatban módosítani, hogy kellőképpen megvédjék a nyugdíjasok sérelme nélkül a városi pénztár érdekeit.

Tegnap délután ülésezett a nyugdíjbizottság a szabályzat módosítása tárgyában.

Rimler Károly polgármester-helyettes elnök; részt vettek az ülésen: dr. Baróthy Akos, dr. Döry Ferenc, Dús László, Hegedűs Géza, Hlatky Endre, Lukács Odön aljegyző, Mihelyi Adolf, dr. Molnár Imre és Ragány János.

Tekintettel azon körülményre, hogy a városi tiszt nyugdíjalap bevétele nem fedezi a kiadásokat s évenként közel 20.000 korona összeggel kell a nyugdíjak fedezéséhez a városi pénztárnak járulni, szóba került, hogy a tisztviselők által az alapba fizetendő nyugdíjállék magasabbra emeltesse.

A bizottság azonban elejtette ezt az eszmét s az eddigi hozzájárulást hagyta meg a szabályzatban.

Hosszasabban tárgyalták azt a kérdést, hogy a fegyelmi alá nem tartozó, nyugdíjjogosult városi alkalmazottak milyen elbánásban részesíttessenek; szem előtt tartva ugy az illetők jogait, mint a nyugdíj-alap érdekeit. — Erre nézve elhatározták, hogy a fővárosból és több vidéki városból kérnek az ottan követelt eljárásra adatokat s egyben kikérik a városi főjegyző szakvéleményét.

Uj intézkedéskül felvették a szabályzatba, hogy a nyugdíjba lépőket a városi főorvos vizsgálja meg, de a nyugdíjazást a törvényhatóság névszerinti szavazással mondja ki. Egy nyugdíjbizottsági tag kívánatára a főorvos bizonyítványát, illetve a nyugdíjazandót a törvényhatósági bizottság által e célra évről-évre felkért három helybeli orvos vizsgálja felül.

A nyugdíjtablázat az eddigi marad, éppen így a női eltartási járulék.

A többi szakaszokon némi csekély változtatást eszközölt a bizottság s az ülés este 7 óra után véget ért.

UJDONSAGOK.

Bethlen Gábor.

A király szobrot emelt neki, a ki régóta be van írva a magyar nemzet történelmébe szobornál tartósabb betűkkel — s a budapesti egyetemen igyekeznek ezt a szobrot le-
döntögetni.

Ugy értesülünk, hogy az egyetemi protestáns fiataloknak egy töredéke Bethlen Gábor-egyesület név alatt külön, protestáns kör szándékozik alapítani.

Könnnyü a születendő egyesület tendenciáját kitalálni.

Azok a protestánsok fognak benne egyesülni, a kik nem értenek egyet az egyetemi Nemzeti Párt hatalmas programjával: a nemzeti eszmék uralma alatt a magyar közélet újjászervezésével.

Ez nem tetszik sokaknak — sajnos, magyar ifjaknak!

Ezek választották lobogóul Bethlen Gábor nevét. Azt hitték talán, ezzel a szép czéggel eltakarhatják napfényre vinni restelt terveiket?

Nem. Őket ismeri már a magyar közvélemény, hiába burkolóznak Bethlen Gábor árnyékába.

Az egész nem lesz más, mint csekély és rövidesen elmulandó folt Bethlen Gábor ragyogó szobrán.

Széljegyzetek.

Széljegyzetek név alatt azon megjegyzéseket értjük, melyeket valaki bizonyos ív szélén véghez visz.

Eddig csak két fajtát ismertük.

Az egyik a telekkönyvi széljegyzés, melyet a telekkönyvi hivatalban eszközölnek és amely nem igen szokott kellemes lenni.

A másik az egyéni széljegyzés, melyet bármilyen munka, de különösen tudományos mű olvasásánál szokott az illető a könyv szélére írni. Többnyire egy kérdőjel, vagy »nem áll« kijelentés, aszerint a mint a szerző és olvasó véleménye egyezik vagy nem.

A véletlen most az egyéni széljegyzők egy nem ismert alfajára vezetett, melyet türelmeségi mániában szenvedő széljegyzőnek neveztem el.

Van városunknak egy kaszinója, hova a golya-jegásztól kezdve egész Tisza Kálmánig majd minden végzett és diplomás ember jár. A sok napilap és folyóirat mellett, a különböző szemlék és értesítők is mind megtalálhatók asztalán. Így többek közt: »A nagyvárad kir. kath. jogakademia almanachja« is.

Ebben az almanachban csupa száraz adatok vannak. Az akademia története, a tanév megnyitó ünnepélye az ott elhangzott beszédekkel, b. e. Sipos Árpád emlékezete és végül a tanév története.

Tehát mind olyan, hogy ha bárki is elolvassa, lehetetlen ahhoz józan megjegyzéseket, vagy pláne széljegyzeteket fűzni.

De nincs a nap alatt semmi lehetetlen! Mért lenne lehetetlenség a széljegyzés egy almanachban?

Ott van a tanévnyitó ünnepély közlése. Némethy Gyula dr. egy mély tudományra és ismeretre valló értekezést olvasott »Az Übermensch filozófiája« cz. alatt. Ha jól emlékszem városunk nagy tudományú előkelőségei jelen voltak ezen ünnepélyen, tehát hallhatták az értekezést, azonkívül megjegyzeteket is. At volt adva egészen a nyilvánosságban: nem szólt hozzá senki.

És ezek után valami jámbor alak nem restel hozzá megjegyzéseket fűzni, a melyek hogy milyen mederben mozognak elég ha a sok közül csak egyet említek fel: pimaszság!

Legyen az ő sajnálni való meggyőződése szerint, én csak azt csodálom, hogy lehetett olyan uri emberek társaságából állónak elismert kaszinóba ilyen műveltségű embernek befurakodnia.

Ezt a lépést legalább mentheti a düh vagy elfoglaltság. De mit szólunk ahhoz, a mit a b. e. Sipos Árpádnak szentelt lapokon véghezvisz. Itt a többek között közölve a gyász külső jele gyanánt megnyilvánult kifejezése a részvétnak, a koszoru szalagok feliratának közlésével. A sok koszoru közt foglalt helyet a nagyvárad kir. kath. jogakademia tanárainak és ifjuságának koszoruja is. Itt követte el az ismeretlen merénylő a másik nagy művét, áthuzgálva és kitérőlvén mindenütt a kath. jelzőt.

A szerencsétlen hyena természetű széljegyző annyira rabja volt felekezeti türelmességének, hogy még arról is megfeledkezett, hogy ezáltal egy köztisztületben részesült halott emléket sérti meg. Oh szegény erre nem gondolt, de legalább üthetett egyet az annyira gyűlölt katolikusokon, és ilyen irányban nevelt lelkiismeretét legalább megnyugtatta.

Legyen szegény megnyugodva. En csak elmondom az esetet azok számára, kik tudnak józanul és elfogulatlanul gondolkodni és ítélni.

(He.)

TASÉKOZTATO.

Október 29. Jogügyi bizottsági ülés a városi főügyész hivatalában d. u. 8 órakor.
Október 30. Rendkívüli megyegyűlés d. e. 10 órakor.
November 4. Tiszti főszemle a várban d. e. 9 órakor.
November 19. Az Erzsébet leányárvaház zászlószentelési ünnepélye.

* **Bücszés és tisztelgés.** *Aulich* Henrik vezérőrnagy, mint halljuk, ma távozik el Nagyváradról új állomás helyére Grácba. A közbecsülésben állott főtitkást tegnap búcsulátogatást tett városunk előkelőségeinél és a közhivatalok főnökeinél. — Utóda báró *Karg* János ezredes, a József ezred új parancsnoka szintén tegnap tisztelgett s tett látogatást Nagyvárad notabilitásainál és a hivatalok vezetőinél.

* **Eljegyzés.** *Hamary* Kornél m. kir. honvédszázados, a helybeli honvéd hadapródiskola kiváló tanára szombaton jegyezte el *Jelentsik* István táblabíró bájos és nagyműveltségű leányát, Klárikát.

* **Uj miniszteri tanácsosok.** A király dr. *Molnár* Viktor osztálytanácsost miniszteri tanácsossá és dr. *Csorba* Ferencz miniszteri titkárt, osztálytanácsossá nevezte ki. A nyugdíjba vonult *Szepessy* István helyébe, ki ez alkalomból a harmadik osztályú vaskorona-rendet kapta, *Cseike* Győző nevezetett ki a kultuszminiszterium számvevő igazgatójánál.

* **A jogügyi bizottság munkában.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága ma, kedden délután 3 órakor ülést tart, a városi főügyészi hivatalban, az Apolló épületben. Véleményezés végett igen érdekes városi ügy kerül tárgyalásra, ha ugyan az elnök és eladón kívül a bizottsági tagok némelyike is részánja magát a gyűlésen leendő részvételre.

* **A város és megye kiskatonái.** Nagyvárad város és Biharvármegye törvényhatósági bizottsága több alapítványi helyet létesített a nagyvárad honvéd hadapródiskolában. A most következő tanévre Nagyvárad városának két ilyen alapítványi helye üresedett meg, amelyre a négy ajánlott ifjú közül az I. évfolyamba *Ragány* Dezsőt és *Rátkay* Lászlót; — a Biharvármegyei alapítványi helyei közül megüresedett egy alapítványi helyre pedig a II. od sorban ajánlott *Erdélyi* Sándort vette fel a honvédmiszter.

* **Kanyaró Sarkadon.** A sarkadi iskolás gyermekek körében tömeges betegülések fordulván elő, a hatóság elrendelte a szigorú orvosi megfigyelést. Ennek eredményeként megállapították, hogy a kanyaró lépett fel járványszerűleg. A szükséges intézkedések fogantatba vétettek.

* **Törvényhatósági tagok igazolása.** Biharvármegye igazoló választmánya tegnap délelőtt ülést tartott a megyei székházban, a melyben résztvettek: Papp János főjegyző elnök, Hraniczky Károly, Cziffra Gerő, Széchenyi Jenő kanonok, Des Echerolles-Kruspér Károly és Wertheimstein Henrik jegyző. — Bejelentették az október 9-én megejtett megyebizottsági tagválasztások eredményét. Ezeket igazolták, négy kivétellel. És pedig a micskei, tárkányi, robogányi és peczeszentmártoni választásokat megsemmisítették, mivel a választásnál szabálytalanságok fordultak elő. — *Jakab* Elek a megyebizottsági tagok közül törülték, mert elhunyt. — *Csapó* Dezső és *Bujdosó* Sándor megválasztott biz. tagokat, akik egyúttal mint legtöbb adót fizetők is tagjai a vármegye törvényhatóságának, felszólítják, hogy milyen minőségben óhajtanak a törvényhatóság tagjai lenni. — *Szunyogh* Lórándot pedig felszólítják, hogy mivel két kerületben választották meg, az egyik kerületben mondjon le a bizottsági tagságról.

* **A jogász ifjúság kegyelete.** A helybeli kir. kath. jogakadémia polgársága mint minden évben, úgy ez idén is lerója a hála és megemlékezés adóját halottai iránt. Testületileg, gyász- bogó és fálya kíséretében vonul ki a sírokhoz, a hol szónokuk megemlékezik az elhunytokról. Az e célra kiküldött bizottság bevégezvén feladatát, a következőleg állapította meg az emlékbeszédek programját:

Emléktáblánál:

Szigligeti Edénél: Dayka Endre.
Nagy Sándornál: Sarkady Sándor.

A Rulikovszky-temetőben:

Rulikovszky Kázmérnél: Bodó László.
Dr. Sipos Arpádnál: Szkalák Zoltán.
Mütter Ottónál: Ujfalussy Sándor.

A zöldségtetőben:

Jelinek Istvánnál: Fehér Miklós.

A nagytemetőben:

Dr. Hoványi Lajosnál: Juricskay Barnabás.
Dr. Személyi Kálmánnál: Krüger Jenő.
Dr. Kudelka Ferencznel: Szolcsányi Béla.
Kaczián Ferencznel: Böszörményi Béla.
Pösig Vinczénél: Rátkay József.
Ditz Miklósnál: Propper Miklós.

Az ifjúságot valószínűleg — a beállott elnökválság folytán — vagy a segélyegyleti elnök, vagy a külön, a gyászünnepély szervezésére kiküldött bizottság fogja vezetni.

* **A katonakórház élelmezése.** A temesvári 7. hadtest intendatúrája pályázatot hirdet a nagyvárad cs. és kir. csapatkórház 1902. élelemszükségleteinek ellátására. A részletes feltételek a hivatalos órák alatt a kamarai irodában az érdekeltek által megtekinthetők.

* **A fürdők útja.** *Szunyogh* Péter alispán tegnap egy olyan átirattal kereste meg Nagyvárad városát, amely tagadhatatlanul igaz. Rámutat Biharvármegye alispánja, hogy a közeli Püspök- és Félix-fürdőkhöz vezető országútnak különösen nyáron, a fürdő idény alatt olyan óriási forgalma van, mint bármely élénk fővonálnak. Éppen ez okból, a vármegye Nagyvárad határától a fürdőig jókarba hozta az uttestet, tört kavicssal fedette és lehengereltette. Nagyvárad városa azonban a vámháztól a jégpinczéig és az O jelzésű kilométerköig egészen elhanyagolta az utat, sőt egy jókora területen még árkolás sincs, pedig ezen ut jókarban tartása első sorban a nagyvárad fürdőbe járó közönség érdeke. Felkéri a várost, hogy ezen utrészt rendbehozza és jókarban tartsa. — Hát az igaz, hogy egy kissé nedves időben a jégpincze dombjánál agyig jár a kerék a sárban.

* **Megkerült ruhák.** A *Kohn* S. szatócs és *Kripka* Dezső kolozsvári-utcai lakosoktól folyó hó 24-diki éjszakai betörés alkalmával elloptott ruhafélék tegnap délután megkerültek és pedig a Fácánosban vadászó társaság akadt az ott tartózkodó tolvajokra. A két ismeretlen csavargó elmenekült, a batyukat azonban ott hagyták. A tulajdonosok visszakapták eltűnt holmijaikat, a tetteiket pedig kutatják tovább.

* **A vámpauamához.** Részletesen referáltunk Nagyvárad város vámfelügyelő bizottságának szombati üléséről, amelyen a város kárára a vámnál elkövetett visszaélések ügyét tárgyalták. Mint értesülünk, *Beczkay* Artur vámfelügyelő kérvényt adott be *Beöthy* László főispánhoz, amelyben új vizsgálat megejtését kéri. Hivatkozik beadványában arra, hogy az általa bejelentett 20 tanut nem hallgatták ki, továbbá felemlíti, hogy azon 1200 koronát, amelylyel *Horváth* János vámmellenőrnek tartozott, már csaknem teljesen visszafizette.

* **Főiskolai hallgatók sérelme.** Megemlékeztünk már arról a miniszteri rendeletről, mely szerint ezentul csak azok a negyedéves jogászok kaphatnak a hetedik félév után végbizonyítványt, a kik már előzőleg leszolgáltak önkéntesi évüket. A főiskolai tanulmányok befejezése után tehát csak akkor lehet ezentul önkénteskedni, ha mind a 8 félévet végighallgatja az illető. Ezzel azt akarta a miniszter elérni, hogy ne játszásk ki egyesek a törvénynek nagy kedvezményt nyújtó rendelkezését; a kijátszás meggátlása mellett azonban igazságtalanul sújta a rendelet azokat, a kik célszerűbbnek látták eddig katonai szolgálatukat polgári tanulmányaik befejezése utánra halasztani. A rendelet tárgyában mindjárt közzététele alkalmával a nagyvárad kir. kath. jogakadémia tanári kara sürgős fölterjesztéssel élt a miniszterhez. Még tovább ment Eger. Ott a tanári felterjesztés mellett az ifjúság felhívást intézett az ország valamennyi főiskolájának hallgatóihoz, hogy tiltakozzanak jogaik sérelme ellen s ha tanáraik felterjesztése dacára is a miniszter megerősítene előbbi rendeletét, akkor a képviselőház elé viszik az egész magyar ifjúság érdekeit mélyen sértő ügyet.

* **Nagy tűz egy biharmegyei községben.** Óriási tűzvész pusztított *Kécs* biharmegyei községben. A tűz éjjel 12 órakor tütt ki. P. Tóth István háza gyuladt ki először, de a tűz rémitő gyorsasággal terjedt és alig egy negyedóra alatt kilencz lakóház lángban állott. A megrémült lakosság csakhamar künn volt az utcán, de oly borzasztó szél dühöngött, hogy a mentésről szó sem lehetett. Az oltók minden munkája arra irányult, hogy a tűz továbbterjedését meggátolják, a mi óriási fáradsággal sikerült is. Ekkorra azonban kilencz lakóház minden melléképületével, kilencz család buzája, takarmány-készlete teljesen elpusztult. A szerencsétleneket nyomor és éhség fenyegeti és megérdemlik, hogy jószívű emberek adományaikkal felkeressék őket.

* **Elfogott csavargók.** Vasárnap éjszaka Váralján és Velenczén a rendőrség razzíát tartott és 13 foglalkozás és lakás nélküli egyént fogtak el. Valamennyit tolonczuton távolítják el a városból.

* **Gróf Széchenyi Pál meghalt.** Gróf *Széchenyi* Pál, volt földmívelésügyi miniszter tegnap délelőtt fél 11 órakor a budapesti városligeti Herczel-szanatóriumban meghalt. A gróf 63 éves kort ért el. Néhány nappal ezelőtt súlyos bélbajt kapott s betegsége csakhamar olyan aggasztóra fordult, hogy kezelő orvosi végső kísérletre határozták el magukat. Beszállították a Herczel tanár szanatóriumba, a hol rögtön megoperálták. A műtét azonban már nem menthette meg életét, mert bélsebe megüszkösödött még az operáció előtt. A gróf bár még a reggel is eszméleténél volt, nagyon elerőtlenedett s délfelé végre megváltotta szenvedéseitől a halál. Betegágya mellett állandóan ott voltak fiai Aladár és Emil grófok. Temetése holnap lesz. Eletrajzi adatai a következők: Gróf Széchenyi Pál 1838. november 6-án született. Apja császári és királyi alvezredes, anyja *Zichy-Ferraris* Emilia grófnő volt. Eleinte papnak készült, később letett erről a szándékáról s birtokára vonulva a gazdálkodás tanulmányozásához látott. Huszonhárom éves korában megnősült. Felesége gróf *Andrássy* Györgynek leánya: *Erzsébet* grófnő. Ez időtől fogva élénk részt vett Somogy megye gazdasági életében, 1876-ban alelnöke lett az Országos gazdasági egyesületnek. Mint a mérsékelt ellenzék tagját 1875-ben választották meg a marczali kerület képviselőjévé. Hét évvel később belépett a szabadelvű pártba s még ugyanabban az évben földmívelés- és ke-

reskedelemügyi miniszterre neveztek ki. Hét évig vezette tárczáját. Közben valóságos belső titkos tanácsos lett és 1885-ben az akkori országos kiállítás rendezése körül szerzett érdemeiért az első osztályú vaskorona rendet is megkapta.

* **Ernő főherceg fiát letartóztatták.** A budapesti főkapitányságnak főrangú foglya volt a legutóbbi huszonnégy óra alatti. Báró Wallburg Ernőt, néhai Ernő főhercegnek morgantikus házasságából származott fiát zsarolásért és csalásért följelentették. A rendőrség — a mely az ügyet a báró állítólagos származására való tekintettel nagy titokban tartotta — báró Wallburg Ernőt vasárnap reggel letartóztatta. A bárónak az utolsó hónapokban sem foglalkozása, sem állása nem volt. Minden jövedelmét azok az adósságok összegei képezték a melyeket azon a révén csinált, hogy ő néhai Ernő főhercegnek a fia s hogy neki és testvéreinek az udvaron nagy összegű követelése van. Körülbelül másfél esztendője, hogy Budapestre jött. Gaszner Béla közjegyző volt az ügyvédje és Széll Kálmán miniszterelnök maga lépett közbe az udvarnál, hogy báró Wallburg ügyét, az mely valósággal világra szóló skandalumnak látszott indulni, rendezzék. Szó volt arról is, hogy Eötvös Károly képviselő meginterpellálja Széll Kálmánt Wallburg érdekében és pedig éppen Ferencz Ferdinánd trónörökös házasságának országgyűlési tárgyalása alkalmával. Ez az interpelláció is elmaradt azonban, mert Széll Kálmán tényleg kieszközölte az udvarnak azt az ígérését, hogy báró Wallburgról gondoskodni fog. Wallburgnak legutóbb Pichler Győző lett az ügyvédje. Az udvar azonban mindössze hatszáz forintot fogyasztott Wallburgnak s ez a pénz arra sem volt elég, hogy a legszükségesebb kiadásokat fedezze. Wallburg ellen napról-napra újabb árveréseket tüztek ki s a legutóbbi napokban beállt a katasztrófa: zsarolásért és csalásért följelentést tettek ellene, tegnap reggel pedig letartóztatták.

Igazságszolgáltatás.

A n-rábéi véres verekedés. Öt nagy-rábéi legény ül a vádlottak padján: Porti Sándor, Porti Ambrus, Elek Károly, Pete Bálint és Patay Sándor, kik a falu melletti pázsíton tartott bál alkalmával boros fővel régebbi harag következtében összeszólkóztak. Súlyos Sándor 19 éves legénnyel s a közökben levő fitykással egész testén igen súlyosan megsebeztek. Súlyos az ütések súlya alatt elvesztette eszméletét s hat hétig, május 13-ától június 30-ig feküdt önkivületi állapotban, a mikor ugyanis a koponyán ejtett súlyos sebek begyógyultak, — ekkor magához tért, de pár nap múlva újból elvesztette eszméletét és július 27-én agyhártya gyulladás következtében meghalt.

Az esküdtészeki tárgyalás a tegnapi nap vette kezdetét. Millye Gyula elnöke alatt, szavazó bírák voltak: Grám és Debreczeni községek: Vámosy Alajos, védők: Dr. Fridländer Sámuel, dr. Ertsey Péter, dr. Molnár Jenő, dr. Rádl Ödön, dr. Stokker József. Az elnök a szolgálattevő esküdtek kisorsolása után a vádlottakat hallgatja ki az esetre vonatkozólag s ezek után több mint husz tanút, kiknek vallomásai többé-kevésbé egyezők s nagyobb részt a vádlottak mellett szólnak. Az orvos szakértő tanu vallomása szerint az ütések 20 napon túl gyógyulnak s a fejen ejtett 3 seb közül az egyik koponya repedést is okozott s ennek következtében állott be az agyhártya lob. Előadja továbbá, hogy a fejen ejtett sebek a bűnjelkül lefoglalt botoktól nem származhatnak, mert a mély és a koponya csontot megrepesztő seb csakis ölmos végű vagy más súlyos eszköztől származhat, de azért az esetet nem tartja kizártnak.

Az orvos szakértői vélemény és tanu-vallomás után, tekintettel az idő előhaladott voltára elnök a tárgyalás folytatást ma reggel 9 órára halasztotta.

IRODALOM.

A Diák naptár, mely Bartha Lajos kiadásában jelent meg s mely az ország tanuló ifjúsága körében közkeveltségnek örvend a folyó 1901—902. tanévre is megjelent érdekes és változatos tartalommal. A csinos kötetben Kereszty István, Tóth Béla és más kiváló írók dolgozatai foglaltnak. A kötetbe két nagyváradi ügyvéd is irt, nevezetesen dr. Kripka Henrik »Tudás és jellem«, dr. Váradi Odön »Művészet az iskolában« czimmal irtak ifjúsági értekezéseket.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Szép Heléna és repülő-ballet.

Szerda: Válás után és repülő-ballet.

Csütörtök: Kisszökevény.

Péntek: Két árva.

Szombat: Almafa és Pillangókisasszony. (Itt először.)

Vasárnap: d. u. Eleven ördög. este Almafa és Pillangókisasszony.

A Gyurkovics-leányok.

Nem lehet a Gyurkovics-leányokban akkora baklövéseket tenni, hogy a néző illúzióit teljesen lerontsák. Herczeg Ferencz vigjátéka mindig tetszeni fog, bármennyire érezzük is benne Balla Kálmán hiányát.

A tegnapi előadásban nyert általános benyomás is az volt, hogy Balla hiányzik mint színész és mint rendező egyaránt. Lehet, hogy ha Pataky Bélától először látja valaki Horkay Ferit, talán igen jónak fogja találni; de a tavalyi Horkayval való egybevetés Patakynak nem üt ki előnyére! Hiányzik belőle az előkelő könnyedség, a mi olyan elegánsná, s az igaz érzés, mely olyan ellenálhatlanul kedvessé tette Balla hangját. Az első felvonásban a székek felborogatása s a sok ugrálás, azutolsóban pedig a híres csárdás-jelenetnek gyenge kihasználása rontottak a hatáson. Pedig azt el kell ismernünk, hogy ambícióval és szeretettel foglalkozott a szereppel; kár, hogy az említett túlzásokba ragadtatta magát s a kedvezőtlen összehasonlításra alkalmat adott. Így is a hibás irányban bár, de tagadhatlanul megnyilatkozó tehetség és szorgalom soktapsot provokált.

A tavalyi kitűnő előadásból hirmondónak maradtak Szohner Olga és Peterdy Sándor. Szohner épp oly kedves, pajzán Miczi volt, mint tavaly volt, Peterdy pompás Radványi özredese pedig a tavalyit is felülhaladta. A IV. felvonás csárdás jelenetében nem Patakyt, hanem őt tapsolták ki *Pintérnével* együtt, a ki szintén a tavalyi szép sikerrel lépett fel. Jó volt Szarvasi is.

A többiek közül ügyes volt Erdélyi Miklós; ő még megmaradt a tavalyi színvonalon csaknem teljesen. Egyébként a csekélyebb vagy több, de mindenesetre hanyatlás volt érezhető úgy a szereplőknél, mint különösen a rendezésnél.

Utánna a repülő ballet lépett fel, még pedig olyan pazar hatáson és fényes kiállításu mutatványon, a minőt mindjárt először is vártunk. Izléses, változatos csoportok, káprázatos szín- és fényhatások valóban elragadták a közönséget, mely most már teljes megelégedéssel vett búcsút a csinos lebegő tánczosnőktől.

Kis szökevény. A tavalyi saison legnagyobb slágere csütörtökön kerül színre a czimzerepben Amon Margittal.

Vasárnap a színházban. A *Mozgó fényképek* délutáni előadásán meglátszott, hogy az eddig szokások ellenére egész helyárok mellett volt: — kevesen voltak. A délutáni publikumnak sok az egész helyár, hiszen azért a pénzért este is mehet a színházba, a mikor mégis csak jobb előadást lát.

Este Tóth Edének egy nálunk már rég nem látott népszínművét *A kintornás család* adták. Az előadásról csak annyit mondjunk, hogy néhányan a színészek között, — neveket fölöslegesen említeni, — azt gondolják, hogy ha népszínműben szerepelnek, első kötelességük az, hogy tele szájjal kiabáljanak, dőlögözzenek és akkor bemutatták, hogy milyen a magyar paraszt. No hát az efféle *alakítások* agyonütik a darabot. Ertsenek róla a kiknek kell.

Dicsérettel kell megemlékeznünk Bognárról, Peterdyről, Krasznairól és Bérczről, kiknek játékát eredeti felfogás jellemzi. Amon Margit kedvesen énekelt, de népszínműbe nehezen tud beleilleszkedni. A kar fegyelméletlenségül, kinek hogy jólesett úgy dalogtatott.

Előadás után a repülő ballet pazar fény mellett mutatta be művészetét.

(m. a.)

Szép Heléna. Ma este Offenbach halhatatlan operettje a »Szép Heléna« kerül színre. A czimzerepet Székely Irén énekli, kivüle részt vesznek a darabban Lányi Edith, Benkő Jolán, Csatár, Perényi, Bognár és Füredi. Az operettet Müller karmester gyengékedése miatt Várady Antal dirigálja, a darab után a világhírű ballet társaság is működik.

A »Pillangókisasszony« rendkívüli sikerű újdonság színpadi próbáját már szombaton megkezdtek Somogyi Károly vezetése alatt.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 32.

Idénybérlet 30.

Nagyváradon, kedden, 1901. okt. 29-én

SZÉP HELÉNA.

Operette.

a repülő ballet-társulat fellépte.

S Z E M E L Y E K :

Páris, Priamus király fia	—	Perényi József
Menelausz, Spárta királyja	—	Bérczi Gyula
Heléna, a felesége	—	Székely Irén
Agamemmon, királyok királyja	—	Bognár János
Oresztes, fia	—	Lányi Edith
Kalkasz, főpap	—	Füredi József
Akhillesz	—	Csatár Győző
Clitemnestra	—	Benkő Jolán
Pyladesz	—	K. Biró Anna

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., középső 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 óra után.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szerdán, okt. 30-án

Válás után.

Vigjáték

A ballet-társaság fellépte.

SPORT.

Nagy körvadászatot rendezett a múlt vasárnap Karczagon az ottani páratlan népszerűségnek örvendő közjegyző Papp Sándor. A mesébe való óriási nagyságu területen, mintegy 35 ezer hold sik földön területekre került több mint 2500 nyul, 7 róka 21 vadliba, 30, fázán és 47 fogoly. A vadászatot részt vettek Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye összes elsőkelőségei. Többen meg voltak hiva Bihar vármegyéből is ott voltak a többek között Körffy Ferencz uradalmi főtiszt, dr. Móricz Ernő, dr. Láng Frigyes, Cseresnyés Béla stb. A vadászok száma 36 volt. A nagy vadászat befejezése után az egész vadásztársaság a karczagi kaszinó helyiségébe gyűlt össze a kaszinó derék elnökének, Papp Sándornak szíves meghívására, nagy vadász-vacsorára, a hol a nap hőseit Papp Sándort, ki egy maga 170 nyulat, 2 rókát, 5 vadlibát, 11 foglyot s 3 fázánt terített le; Czajlik Istvánt, a gazdasági és földmives iskola igazgatóját, ki egymásután 6 foglyot lőtt 3 doubléra; továbbá 3 rókát, 4 vadlibát és 162 nyulat lőtt le; továbbá Vad Sándort, ki 149 nyulat, 3 rókát, 7 vadlibát s a fázánt lőtt, ültették. A vacsorán részt vett 5 helybeli intelligencia számos hölgye is. A vig kedélyű társaság 100 tagnál is többől állott. A derék vadászok mindannyian Papp Sándornéra, az elnök kedves és bájos feleségére üritették poharukat, mint aki a vacsoránál a páratlan szivességű háziasszonyi teendőket végezte s a jó zamatos magyar étkek végtelen sorával vendégelte meg a fáradtan hazatérő társaságot, mely a hajnali órákban tért csak nyugalomra.

Közönség köre.*

Tekintetes Szerkesztő ur!

Szíveskedjék becses lapjában alábbi soraimnak helyt adni:

A »Szabadság« című, állítólag szabadelvű párti hivatalos közlöny 1901. évi október 27-én megjelent számában direkté az én személyemhez intézve a következőket mondja:

Dr. Stokker József, a külteleki Danton a következő kirohanást engedte meg magának: A Szabadság a szabadelvű pártnak hivatalos közlönye, a választások után egyik számában ezt írta: Elámitott választók jellemtelen szái buktatták meg Tiszát. — Kijelentjük, hogy ez nem igaz! Es felhívjuk Stokker dr. urat, mutassa meg a Szabadság azon számát, a hol ez a bolondság megjelent. — Ez a jakobinusizű beszéd kellő méltánylást talált az elvtársak részéről stb.

Ezen cikkekre, mely engem hazugsággal, ráfogással vádol a nyilvánosság előtt, válaszolnom kell. Es én ezt ezennel meg is teszem.

Beismeréssel kezdem. Nevezetesen beismerem azt, hogy a Szabadság reánk, Barabás választóira nem azt a jelzőt alkalmazta, hogy »jellemtelen«, hanem azt, hogy »hitvány« szavak voltunk. Ugyanis a Szabadság 1901. évi október 5-iki számában, a második oldal első hasábjának 17. és 18-ik sorában szóról-szóra ez volt írva: »Elámitott választók hitvány százaianak votuma mit árthat ennek a férfunak?« (Tisza Kálmánnak).

Beismerem tehát, hogy tévesen idéztem a jelzőt, — de csakis a jelzőt, — mert nem jellemtelen, hanem egyedül, csupán csak »hitvány« szavak voltunk mi, Barabásra szavazók a Szabadság október 5-iki száma szerint. De ezek után csak azt kérdelem, vajjon nem sértőbb jelző-e a »hitvány« még a »jellemtelen«nél is? Es minő jogalapon nevezett minket, Barabásra szavazókat a Szabadság fenti idézetében hitvány szavazóknak?! — Ezze ez a

* E rovatban közlőtekért nem vállal felelősséget a szerk.

tárgyilagosság és jóízlés, melyre a Szabadság velem szemben hivatkozni nem pirul?

A midőn tehát a Szabadság ráfogással vádolt engem, a ki teljesen híven idéztem közleményét, akkor tudva valótlanul mondtam, magyarául: hazudott.

Ugy az általam tegnap idézett rész, mint a személyemre vonatkozó gyanúsítás aláírás nélkül jelent meg a Szabadságban. Ezért tehát a szerkesztő a felelős. Azt kérdelem ennél fogva én Hegyesi Márton urtól, a Szabadság felelős szerkesztőjétől, a karakán függetlenségéből átvedlett tulzó kormánypárti embertől, hogy egyáltalán bir-e tudomással arról, miszerint az ő szellemi vezetése alatt álló lapban ilyen közlemények jelennek meg? Es ha igen, akkor az igazsággal, a zurnalisztika tisztességével megegyeztetendő dolognak tartja-e, hogy ilyen százakat mélyen sértő cikkek, és ezek után egyes embert meghazudtolni akaró, de kézzelfoghatóan valótlan közlemények jelennek meg az ő lapjában?!

Feletére még kíváncsi sem vagyok. Ne takarózzék azzal, hogy ő a Pester Lloydból idézett. Elveket és embereket tiszteletben tartó lap ilyen idézeteket fejből intő kommentár kíséretében nem közöl. Es ha mégis így közli, mint saját nézetét közli. Ezen a tényen csűrés, csavarás nem változtat.

Ezért közölték a többi helybeli lapok mind e cikket a durván sértő rész kihagyásával.

Fel lettem hiva, nevezem meg a Szabadság azon számát, melyben ez a bolondság megjelent. Megtettem. Tessék legalább utólagosan elolvasni és — ha tud — gyönyörködni a Szabadság tárgyilagosságában. En nem tudok.

A midőn tehát a Szabadság az én idézetemre mai számában azt mondta, hogy az nem igaz: akkor keftőnk közül nem én hazudtam.

Ezt kijelenteni saját reputácziom érdekében szükségesnek tartottam, mert nyilvánosság előtt lettem vádolva nem igazat mondással.

Dixi et salvavi animam meam.

Kiváló tiszteletem nyilvánítása mellett maradtam szerkesztő urnak

Kész szolgája

(a Szabadság által kültelki Dantonnak titulált)

Dr. Stokker József.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irta: Sienkiewicz Henrik.

8.
— Ezen van hatvanezer rubel földhitelintézeti kölcsön. Eenyi az egész. Azaz, hogy mégsem! Száz ezer rubel apró-cseprő tartozás. Tehát mondjunk százhatvanezer rubelt. Hát most tegyünk egy kis számítás: ha mincz hektáronként három ezer rubel, annyi mint hétszázhetven ezer rubel tőke. Csatoljuk hozzá a betáblázott hypothékát s elérjük a kilencszáz-tizezer rubelt.

— De hát te az adósságot is a vagyonhoz számítod? kiáltott föl bámulatában Polanieczki.

— Kérlek csak! Ha Krzemien nem érne semmit, nem is ártak volna reá egy vörös vasat, ugy-e? Tehát a kölcsön értékét hozzá kell csatolni a birtok értékéhez.

— Vagy hunczut, vagy bolond, — gondolta Polanieczki. — Itt megszűnik minden komoly vitatkozás. — Szótlatlan hallgatta tehát végig az öreg ur tervezetéseit.

— Az egyik tanyámat, Magierowskát eladom, Suchocinban kifoghatatlan márgarétégek vannak. S tudod-e, hogy ez a bánya milyen értéket képvisel? Legalább két millió rubelt!

— Van rá vevő?

— Igen. Itt járt egy berlini vállalkozó. Valami Schaun. Elment, a nélkül, hogy biztosat mondott volna. De egy fejem van rá, hogy visszajön.

— Csak hadd jöjjen! En meg nem akadályozom benne!
— Te! Tudod mi jutott eszembe? Hiszen te üzleti vállalkozó vagy? Nahát, annál jobb üzletet nem csinálhatsz! Valóságos aranybánya! Csak nézz társak után.

— Hová gondolsz? Az ördögbe is! Két millió, nem csekélység!

— Hát szerezz rá vevőt. Tíz százalék jutalékot fizetek neked.

— Mária kisasszony, hogy vélekedik?

— Mária? Az egy arany szívű gyermek!

Különben ő is hisz a gondviselésben.

— Tudom: értésemre adta tegnap.

Közeledtek a faluhoz. Dombtetőn állt a templom, százados hársfák között.

Az ut mentén, a magaslat alján parasztszekerek, könnyű kocsi s néhány elegáns hintó várakozott.

Plawiczki ájtatosan keresztet vetett.

— Itt van a mi kedves templomunk, — szólt. — Ugy-e, nem felejtetted el? Megboldogult kedveseim itt alusszák az örök álmot. Nemsokára én is itt fogok pihenni. Sehol a világon nem tudok olyan buzgón imádkozni, mint itt.

— Sokan vannak a hívők! — jegyezte meg Polanieczki.

— Igen. Itt van Gatowski homokfutója, Zazimskiék hintója és Jamiszék kocsija. Emlékszel még Jamiszékra? Az asszony kimagasló egyéniség, férje nagy ember hírében áll, nagy gazda, a földhitelintézet igazgatója. Köztünk maradt szó legyen, egy ostoba ficzkó, a ki sohasem értette meg s nem fogja soha megérteni a nejét.

E pillanatban megszólaltak a toronyban a harangok.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A főrendiház ülése.

Budapest, okt. 28. (Saj. tud. távir.)
A királyi kézirat felolvasatván, Csáky Albin a főrendiház elnökévé, Ernuszt Kelemen és Kemény Antal alelnökökké nevezettek ki. Csáky elnök megnyitójában a Ház szabályainak pártatlan végrehajtását ígerte. Császka érsek a főrendek örömét tolmácsolta az elnöknek a kinevezés felett. Felolvasatott végül a megnyitó királyi beszéd és megválasztattak az igazoló bizottság tagjai.

A »kisztihand« miniszter.

Budapest, okt. 27. (Saj. tud. távir.)
Ez az igen érdekes jelzője volt Széchenyi Pál grófnak, melyre már több 15 éve, hogy szert tett. Rudolf trónörökös midőn az 1885-ik évi országos kiállítását berekesztette, berekesztő magyar beszéde oly nagy hatást gyakorolt Széchenyire, hogy lelkesen és teljesen átszellemülve, felrohant a pódiumra s minden etikette ellenére megragadta a trónörökös kezét s szenvedélyesen megcsókolta.

Inkompatibilitás.

Budapest, okt. 28. (Saját tud. táv.)
Ma a képviselőház elnöke felszólította a képviselőket arra, hogy mindenki erkölcsi kötelességének tartsa mandátuma átnyújtásakor, — ha összeférhetlensége van — bejelenteni.

Apponyi utja elmarad.

Jászberény, október 28. Apponyi Albert gróf november 3-ára tervezett jászberényi utja, mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, elmarad. A fogadtatást rendező bizottság ugyanis a folyton tartó eszések miatt nem tartván ezt az időpontot alkalmasnak arra, hogy olyan imponáns fogadtatásban részesítene Ap-

ponyit, mint amelyet tervezett, maga kérte a grófot, hogy látogatását halassza el a nyár kezdetére.

Orosz nagyherceg Budapesten.

Budapest, okt. 28. Nikolájevics Mihály orosz nagyherceg, mint a »Budapesti Tudósító« értesül, újabb intézkedések szerint holnap, kedden délelőtt 9 óra 40 perczkor Zsolna felől a nyugati pályaudvaron Budapestre érkezik. A nagyherceg, a ki a király látogatására jön ide, incognitóban utazik. A király magas vendégét a pályaudvaron fogja fogadni és a Bristol szállóban levő lakására kíséri. Holnap délután 6 órakor, a mint már említettük, nagy diszebéd lesz, a melyre a kabinet valamennyi tagja is meg van hívva.

Ő Felsége ezuttal csütörtökig Budapesten marad; csütörtökön, az általános kihallgatások után Gödöllőre megy a király és mindszentek ünnepét és halottak napját is ott tölti; hétfőn ismét visszatér Budapestre s mostani magyarországi tartózkodását csak november 10-én ogja félbeszakítani, a mikor egy templom felavatására Bécsbe megy.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, okt. 28
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde

Budapest, okt. 28.

Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50
Allamvasut	624 50
Rimamurányi	416
Magyar jelzalog	432
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. okt. 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118 60
Magyar koronajárdék	92 85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,75%	121 25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,75%	100 25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92 85
Italmérségi jog megváltási kötvény	99 75

Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	98 50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	178 50
Tiszszabályozás szejedi sorsjegyek kölcsön	144
Osztrák járadék papírban	98 20
Osztrák járadék ezüstben	98 05
Osztrák járadék aranyban	118 90
Osztrák korona járadék	95 25
Osztrák államsorsjegyek	138 50
Osztrák magyar bank részvény	16 15
Magyar hitelbankrészvény	636
Osztrák hitelintézet részvény	622 50
Párisi vista	
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19 04
Németbirodalmi márka	
London vista	
20 márkás arany	30 46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyúk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkek.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

146-0-98

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirdapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.